

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

TÍTOL I SUBTÍTOL: POLÍTIQUES I PRÀCTIQUES DE LA IA GENERATIVA A L'EDUCACIÓ UNIVERSITÀRIA.

TITLE + SUBTITLE: POLICIES AND PRACTICES OF GENERATIVE AI IN UNIVERSITY EDUCATION

RESUM:

La recerca educativa encara no ha estudiat en profunditat la implementació de la IA generativa a l'educació universitària. Per això, el projecte EdU-InA estableix dos objectius: (1) Analitzar les pràctiques educatives amb la IA generativa en l'educació universitària (professorat, estudiants i plans d'estudi) i (2) Analitzar les polítiques i visions sobre el desplegament de la IA generativa en l'educació universitària. A partir d'evidències obtingudes a través de dades qualitatives i quantitatives, EdU-InA proporcionarà un full de ruta per ajudar les universitats a desplegar la IA generativa de manera efectiva, equitativa i ètica en l'educació universitària.

ABSTRACT:

Educational research has not yet studied the implementation of generative AI has not yet studied in university education. Hence, EdU-InA project establishes two goals: (1) To analyse the educational practices of generative AI in university education (teachers, students and study plans) and (2) To analyse policies and views on the deployment of generative AI in University education. Drawing from evidence obtained through qualitative and quantitative data, EdU-InA will provide a roadmap to help universities to deploy generative AI effectively, equitably and ethically in university education.

PARAULES CLAU:

Intel·ligència artificial generativa, pràctica docent, aprenentatge, governança, educació universitària

KEYWORDS:

Generative Artificial Intelligence, teaching practice, learning, governance, university education

TIPUS DE TREBALL:

(Subratlla l'opció escollida)

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

- a) Disseny o proposta d'una innovació o d'una recerca fonamentada (sense resultats).
- b) Informe d'avançament o progrés d'una recerca o d'una innovació (sense resultats finals).
- c) Informe de resultats d'una innovació o d'una recerca.

ÀMBIT I SUBÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS:

(Subratlla l'opció escollida, consulta'ls a [temàtica i àmbits](#))

1. El desenvolupament professional del professorat.
2. Les metodologies docents i les experiències d'aprenentatge.
3. L'estudiantat i la vida universitària.
4. La universitat com a motor de transformació social.

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

MODALITAT PREFERENT DE PRESENTACIÓ:

(Subratlla l'opció escollida)

- a) Oral.
- b) Pòster.

DESENVOLUPAMENT:

(Ha de tenir una extensió de 2.000 a 2.500 paraules. Si escau, també s'hi poden afegir figures o imatges)

Introducció

Tot i que la IA ha estat present en l'educació en els darrers anys, al novembre del 2022 va irrompre la "IA generativa" (IAg), amb la popularització de ChatGPT. La IAg es pot definir com una tecnologia que aprofita els models d'aprenentatge profund per generar contingut i respostes similars a les humanes (Lim et al., 2023). La democratització de la IA generativa no és una tendència o un petit canvi que pugui passar desapercebut durant molt de temps. De fet, els experts en el camp preveuen que aquesta tecnologia és la 4a Revolució Industrial (Chakraborty et al., 2022) i el seu impacte serà fins i tot més gran que les revolucions industrials i la revolució digital dels 90 combinades (Makridakis, 2017). Per tant, l'educació universitària no pot ignorar l'ús de la IAg no només perquè tindrà un gran impacte en l'ensenyament i l'aprenentatge - especialment pel que fa a l'avaluació (Prendes-Espinosa, 2023)-, sinó també pel deure que tenen les universitats de preparar els estudiants per incorporar-se eficaçment en la seva professió (Fundació Coneixement i Desenvolupament, 2023). Un clar exemple d'aquesta necessitat d'anticipació és va ser la situació forçada originada pel confinament arrel del COVID19 on es va evidenciar que el professorat se sentia "angoixat i desprevingut" (Trust i Whalen, 2020, p.191) en utilitzar tecnologies digitals per a l'educació per la falta de preparació. En el cas de la IAg, no hauríem d'esperar una situació forçada, sinó ajustar-nos als temps actuals i preparar-nos per a l'impacte que tindrà en un futur proper. És precisament en aquest punt on el lideratge institucional esdevé un element clau per assegurar la integració ètica i eficient de la IA en educació (Crawford et al., 2023), tot considerant la participació activa de tots els agents implicats (European Commission, 2020).

Hi ha algunes preguntes, encara sense resposta a les recerques realitzades, que diferents agents es formulen: quin és l'ús real que fan de la IAg l'estudiantat, el professorat i els líders institucionals? Quins són, des de la seva perspectiva, els beneficis, idees, tasques i propostes que es poden dur a terme amb la IAg? Alguns estudis destaquen la manca de recerca empírica existent sobre la IAg a la universitat (Song, 2024). Alhora, hi ha una

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

necessitat urgent de polítiques, directrius i marcs per integrar de manera responsable la IA generativa en l'educació superior i que aquestes propostes provenguin de la recerca empírica (Michel-Villareal, et al., 2023, p. 7).

Per donar resposta a aquests buits de la literatura, neix el projecte "EdU-InA: Polítiques i pràctiques de la IA generativa en l'educació universitària", finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats i FEDER a la convocatòria Generación del Conocimiento 2023, i coordinat per la Universitat Autònoma de Barcelona. El projecte parteix de la pregunta "Com està preparada la universitat espanyola per enfrontar els desafiaments i oportunitats de la IA generativa?". Per respondre-la, s'analitzen les polítiques, pràctiques i l'impacte del fenomen des de la perspectiva dels seus tres principals actors: professorat, estudiantat i líders institucionals. Així, es proposen dos objectius generals, que es desenvolupen a través de set objectius específics.

- 1. Analitzar les pràctiques educatives de la Intel·ligència Artificial generativa en l'ensenyament universitari.*
 - 1.1. Diagnosticar el nivell de coneixement i usos de la IAg per part del professorat.*
 - 1.2. Identificar les claus per a les bones pràctiques amb la IAg en cada disciplina acadèmica.*
 - 1.3. Descriure les possibilitats i reptes d'incorporar la IAg en els plans d'estudi.*
 - 1.4. Analitzar els usos que els estudiants universitaris fan de la IAg per a l'educació.*
- 2. Analitzar les polítiques i opinions sobre el desplegament de la Intel·ligència Artificial generativa en l'educació universitària.*
 - 2.1. Analitzar els discursos i opinions sobre la incorporació de la IAg en l'educació universitària.*
 - 2.2. Descriure les polítiques i estratègies actuals sobre l'ús de la IAg a les universitats.*
 - 2.3. Dissenyar un full de ruta per ajudar les universitats a desplegar la IAg de manera eficient, equitativa i ètica en l'educació universitària.*

Mètode

La investigació s'aborda des d'un paradigma humanista amb un disseny de recerca de mètodes mixtes seqüencials per a cada objectiu, combinant dades quantitatives i qualitatives recollides dels tres informants clau (professors, estudiants i líders) i els documents disponibles (plans d'estudi i polítiques). Aquesta metodologia es dissenya a partir de la revisió bibliogràfica que destaca la falta d'investigació empírica a Espanya, especialment aquella que aglutini tots els actors involucrats en la integració de la IAg en l'educació universitària.

L'estudi es realitzarà de manera concurrent en 6 universitats espanyoles, seleccionades per tal de cobrir tot el territori: Universitat de Vigo (Nord),

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

Universitat de Granada (Sud), Universitat Autònoma de Barcelona (Est), Universitat de Lleó (Oest), Universitat Complutense de Madrid (Centre) i Universitat Oberta de Catalunya (Online).

Per a donar resposta al 1r objectiu general, les tècniques utilitzades per a la recollida de dades són qüestionaris (dirigits a estudiantat i professorat universitari), entrevistes semi-estructurades (dirigides a professorat) i anàlisi documental; per al 2n objectiu general les tècniques utilitzades són grups focals (dirigits a líders universitaris a diferents nivells, com són rectorat, deganat o coordinació d'estudis) i entrevistes semi-estructurades (dirigides a líders universitaris i responsables del desplegament de l'estratègia digital a les institucions participants) i anàlisi documental. Considerant la naturalesa innovadora del fenomen analitzat, totes les tècniques de recollida de dades partiran d'un disseny adhoc en base a la revisió de literatura existent i validació per experts en educació universitària i tecnologia educativa. Es tracta, en definitiva, d'identificar discursos, polítiques i dinàmiques emergents en el context universitari fruit de la irrupció de la IA generativa.

Per complir amb els objectius, la visió interdisciplinària i la perspectiva de gènere, la selecció de les mostres està estratificada per universitat, disciplina acadèmica i gènere. Amb això, es pretén reduir el biaix incloent diferents punts de vista i fent la mostra més representativa.

Resultats

Els resultats d'aquest projecte oferiran evidència científica relacionada amb el desplegament de la IA generativa en l'àmbit de l'educació universitària. Atès que actualment no hi ha estudis empírics en el context espanyol, i són escassos els estudis que s'han realitzat a nivell internacional (en la majoria de casos sense oferir una visió integral del fenomen) s'espera que el resultat del projecte EdU-InA tinguin un impacte significatiu en la comunitat científica, tant a nivell estatal com internacional.

Els resultats del projecte seran tant qualitatius com quantitatius que es triangularan per obtenir una informació completa respecte el fenomen. Es disposaran de dades quantitatives respecte els usos, posicionaments i nivell de coneixement de la IA generativa del professorat i alumnat, i també dades qualitatives sobre les possibilitats de millora de les titulacions, els posicionaments i opinions dels líders universitaris, així com d'aquells encarregats del desplegament de les polítiques digitals a les institucions participants. Aquestes dades es recolliran assegurant la representativitat de les universitats que conformen la mostra, així com de disciplines i gènere de les persones participants. Això permetrà analitzar si es produeixen diferències quant als posicionaments, nivell i usos de la IA generativa.

Els resultats relacionats amb els usos de la IA generativa per part dels estudiants universitaris ajuden a la tasca docent, ja que es disposarà d'evidències empíriques que permetrà al professorat adaptar la forma com presenten els

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

continguts de les seves matèries, plantejar un disseny pedagògic que consideri la IAg com a un recurs addicional i, especialment, formular un sistema d'avaluació que permeti respondre a les necessitats de l'estudiantat i de la societat en la qual aquests s'inseriran com a futurs professionals. Per altra banda, els resultats sobre els usos de la IA generativa per part del professorat universitari en la seva activitat docent permetrà als líders i gestors universitaris disposar d'informació útil per a prendre decisions que afectin a les polítiques de formació del professorat, les normatives acadèmiques així com l'establiment de mesures de seguretat i ús ètic d'aquesta tecnologia.

Així mateix, en el marc del projecte es recolliran dades qualitatives sobre les opinions i discursos que tenen sobre la integració de la IA generativa els líders de les universitats participants. A partir d'un focus grup, es farà anàlisi de discurs, obtenint resultats que permetin copsar els posicionaments de les universitats espanyoles, la qual cosa permetrà conèixer quins són les principals preocupacions, els àmbits on s'ha començat a treballar, aquells on es pretén avançar, així com aquells altres on s'ha posat el focus. En la recollida de dades qualitatives també es faran entrevistes a professorat i persones a càrrec de la transformació digital de les universitats, a partir de les quals s'obtindrà informació per a identificar i aprofundir en bones pràctiques dutes a terme a nivell institucional i també en l'àmbit estrictament docent.

La recerca inclou també una fase d'anàlisi i revisió documental, el la qual es farà una revisió de les polítiques i normatives actuals, les estratègies definides en els diferents nivells universitaris i guies docent. Tots aquestes anàlisis permetran identificar també quines són les necessitats de millora, així com elements que poden servir com a recurs per a la definició de polítiques, normatives i estratègies en diferents nivells vinculats amb l'àmbit de la docència universitària.

Amb tots els resultats obtinguts, i com a manera complementària, la consecució de l'objectiu 2.3 permetrà realitzar una proposta de full de ruta que permeti a les universitats integrar la IA generativa a la docència universitària de manera eficient, equitativa i ètica. Aquest objectiu serà resultant de la consecució de la resta i, partint de l'expertesa de l'equip i experts externs aportarà resultats de qualitat i prepositius. En definitiva, es pretén que aquest full de ruta no només abordi els aspectes tècnics d'aquesta tecnologia en la docència, motiu pel qual es tindrà especial cura per a què tingui en compte les implicacions pedagògiques de seguretat i ètiques que permetin una implementació holística i ben fonamentada de la IA generativa a la universitat.

Discussió i Conclusions

Les conclusions d'aquest projecte han de permetre millorar la capacitat dels gestors universitaris en el desplegament de polítiques i normatives efectives, equitatives i ètiques sobre l'ús de la IA generativa a l'educació universitària. També contribuir

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

a la reflexió dels docents universitaris en l'ús de la IA generativa en la seva activitat docent, considerant així mateix l'ús que fa d'aquesta tecnologia l'estudiantat.

El projecte és una bona oportunitat per a generar coneixement científic obrint noves línies de recerca relacionades amb la IA generativa en l'educació universitària aprofundint en alguns dels pilars d'EdU-InA. Tot i que la realització del projecte pot fer emergir-ne d'altres, algunes de les idees per a la continuïtat del projecte que ja es tenen en ment són: (1) analitzar el rendiment acadèmic dels estudiants que utilitzen IA generativa, (2) avaluar l'impacte dels canvis proposats amb el full de ruta, (3) analitzar l'impacte dels canvis en el pla d'estudis sobre l'ocupabilitat dels estudiants i el seu desenvolupament i acompliment professional, (4) replicar parts d'EdU-InA en programes de màster i doctorat, i (5) avaluar si les bones pràctiques amb IA generativa que utilitzen els docents beneficien l'aprenentatge dels estudiants a curt, mitjà i llarg termini. S'espera que EdU-InA impulsi la recerca en IA generativa en educació a les universitats espanyoles, sense descartar la vinculació amb altres recerques que puguin fer-se a nivell internacional.

A més a més, el EdU-InA contribueix i impacta en la cultura universitària i les polítiques públiques, que sens dubte són aspectes que contribueixen al benestar de la societat. En la cultura universitària, perquè a través de la difusió de materials i informes així com del full de ruta que es dissenyarà, les universitats participants poden identificar les seves fortaleces i debilitats en el desplegament de la IA generativa en educació, i així proposar accions específiques que estan basades en evidència, la qual cosa es relaciona amb l'impacte social dels resultats. Les bones pràctiques identificades permetran a les universitats proposar un programa de formació perquè els seus docents incorporin la IA generativa de manera efectiva, equitativa i ètica en la seva docència.

Amb les millores als plans d'estudis que s'espera d'impacte, els estudiants hauran estat capacitats per utilitzar la IA generativa de manera ètica, la qual cosa contribueix indubtablement a nivell social un cop inserits al món laboral.

En definitiva, aquest projecte té un impacte social per (1) la seva contribució a la millora de les universitats, ajudant-les a estar preparades per afrontar l'anomenada 4a revolució industrial (la intel·ligència artificial generativa) i (2) amb la millora de l'ocupabilitat dels estudiants i la millora de la competitivitat i eficiència de les organitzacions i de la pròpia societat.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES:

Chakraborty, U., Banerjee, A., Saha, J.K., Sarkar, N. & Chakraborty, C. (Eds.) (2022). *Artificial Intelligence and the Fourth Industrial Revolution*. Jenny Stanford Publishing Pte.Ltd.

CONGRÉS CIDUI 2025: Docents d'avui per a la universitat del demà

Modalitat oral i pòster

- Crawford, J., Cowling, M., Allen, K.A. (2023). Leadership is needed for ethical ChatGPT: Character, assessment, and learning using artificial intelligence (AI). *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 20(3), 1-20. <https://doi.org/10.53761/1.20.3.02>
- European Commission (2020). AI Report. By the European Digital Education Hub's Squad on Artificial Intelligence in Education. <https://data.europa.eu/doi/10.2797/828281>
- Lim, W.M., Gunasekara, A., Pallant, J.L., Pallant, J.I. i Pechenkina, E. (2023). Generative AI and the future of education: Ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *The International Journal of Management Education*, 21 (2), 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100790>
- Makridakis, S. (2017). The forthcoming Artificial Intelligence (AI) revolution: Its impact on society and firms. *Futures*, 90, 46-60. <https://doi.org/10.1016/j.futures.2017.03.006>
- Michel-Villareal, R., Vilalta-Perdomo, E, Salinas-Navarro, D.E., Thierry-Aguilera, R. i Silvestre, F. (2023). Challenges and Opportunities of Generative AI for Higher Education as Explained by ChatGPT. *Education Sciences*, 13(9), 1-18. <https://doi.org/10.3390/educsci13090856>
- Prendes-Espinosa, M.P. (2023). La revolución de la Inteligencia Artificial en tiempos de negacionismo tecnológico. *Revista interuniversitaria en investigación en tecnología educativa*, 15, 1-15. <https://doi.org/10.6018/riite.594461>
- Song, N. (2024). Higher education crisis: Academic misconduct with generative AI. *Journal of contingencies and crisis management*, 32,1-3. <https://doi-org.are.uab.cat/10.1111/1468-5973.12532>
- Trust, T. i Whalen, J. (2020). Should Teachers be Trained in Emergency Remote Teaching? Lessons Learned from the COVID-19 Pandemic. *Journal of Technology and Teacher Education*, 28(2), 189-199.